การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากมรดกทางวัฒนธรรมตำบลไตรตรึงษ์ เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวของจังหวัดกำแพงเพชร

Product Development from the Cultural Heritage of Tri-Trung Sub-districtfor Supporting Tourism of Kamphaeng Pet Province

รัชนีวรรณ บุญอนนท์
Ratchaneewan Boonanont

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในปัจจุบันของตำบลไตรตรึงษ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 2) เพื่อศึกษามรดกทางวัฒนธรรมของตำบลไตรตรึงษ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร และ 3) เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์บนฐานมรดกทางวัฒนธรรมของตำบลไตรตรึงษ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสอบถามและแบบผลิตภัณฑ์เก็บรวบรวมข้อมูลจากปราชญ์ ผู้นำท้องถิ่น และประชาชนในตำบลไตรตรึงษ์ จำนวน 12 คน นักท่องเที่ยว จำนวน 364 คน ผู้ประกอบการฯ จำนวน 30 และภาคีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของตำบลไตรตรึงษ์ จำนวน 8 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า ผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในปัจจุบันของตำบลไตรตรึงษ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร มี 2 ประเภท ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ที่นำไปใช้สอยและตกแต่งบ้าน และผลิตภัณฑ์ที่นำไปบริโภค มรดกทางวัฒนธรรมของตำบลไตรตรึงษ์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ส่วนการพัฒนาผลิตภัณฑ์บนฐานมรดกทางวัฒนธรรมตำบลไตรตรึงษ์ พบว่า ผลิตภัณฑ์ที่ควรผลิตเป็นสินค้าที่ระลึกของตำบลไตรตรึงษ์ ได้แก่ เสื้อสกรีน ภาพโปสการ์ด และผ้าปักลาย

คำสำคัญ: ผลิตภัณฑ์, มรดกทางวัฒนธรรมม การท่องเที่ยว, ตำบลไตรตรึงษ์, จังหวัดกำแพงเพชร

Abstract

The purposes of this study were to: 1) to study the current products of Tri-Trung sub-district, Muang, Kanphaeng Phet province, 2) to study the cultural heritage of Tri-Trung sub-district, Muang, Kanphaeng Phet province, and 3) the development the products based on the cultural heritage of Tri-Trung sub-district, Muang, Kanphaeng Phet province Kamphaeng Phet. The research instruments were in-depth interview, questionnaire, and product design. Data were collected from experts, local leaders, 12 people of Tri-Trung sub-district, 365 tourists, 30 traders, and 8 tourism related sectors. The data were analyzed using frequency, percentage, standard

deviation, and content analysis. The findings revealed that the current products of Tri-Trung sub-district, Muang, Kamphaeng Phet were home decorative products and consumable products. The cultural heritages of Tri-Trung sub-district were divided into two kinds: tangible cultural heritage and intangible cultural heritage. The development of products based on the cultural heritage of Tri-Trung sub-district was found that to be produced as the souvenir of Tri-Trung sub-district, namely T-shirt screen, postcards, and embroidered clothes.

Key words: Product, Cultural Heritage, Tourism, Tri-Trung sub-district, Kamphaeng Pet Province

ความสำคัญของปัญหา

จังหวัดกำแพงเพชรเป็นเมืองเก่าและมีประวัติศาสตร์ที่กล่าวถึงกันมาช้านาน โดยกล่าวถึงกำแพงเพชรว่าเป็นเมืองหน้าด่านของสุโขทัย ซึ่งมีฐานะเป็นเมืองลูกหลวง เดิมเรียกว่า “เมืองชากังราว” และมีเมืองโบราณบริเวณลุ่มแม่น้ำปิงซึ่งมีการค้นพบและยังพอมีหลักฐานยืนยันได้ว่าเป็นเมืองเก่าแก่มาอย่างช้านาน คือ เมืองแปบ เมืองเทพนคร เมืองพาน เมืองคนที เมืองนครชุม เมืองชากังราว เมืองพังคา เมืองโกสัมพี เมืองรอ เมืองแสนตอ เมืองพงชังชา บ้านคลองเมือง เมืองไตรตรึงษ์ ซึ่งล้วนแล้วแต่ตั้งอยู่ในอาณาเขตจังหวัดกำแพงเพชรทั้งสิ้น (วัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร, 2544: 31)

ตำบลไตรตรึงษ์เป็นเมืองโบราณแห่งแรกของกำแพงเพชรที่ครั้งหนึ่งเคยเป็นเมืองที่เจริญรุ่งเรืองเป็นอย่างมาก เป็นเมืองที่ตั้งอยู่บนเส้นทางคมนาคมโบราณระหว่างบ้านเมืองในแทบภาคกลางระหว่างละโว้ อโยธยา และเมืองในเขตล้านนาอย่างหริภุญไชย เป็นเมืองสำคัญชั้นล่างของกษัตริย์แห่งกรุงสุโขทัยซึ่งเคยเข้ามาเป็นเจ้าครองเมืองและยังเป็นเมืองที่มีตำนานปรัมปราเรื่อง “ท้าวแสนปม” อันโด่งดัง เมืองไตรตรึงษ์มี คำขวัญที่กล่าวถึงว่า เจดีย์เจ็ดยอดงามสม ท้าวแสนปมนามกระเดื่อง วัดวังพระธาตุฟูเฟื่อง เลื่องลือไกลไตรตรึงษ์ อีกทั้งยังเหลือร่องรอยมรดกทางวัฒนธรรมแห่งอดีตความเป็นเมืองของเมืองไตรตรึงษ์ที่มีปรากฏเป็นหลักฐานทั้งซากโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลาจารึก พงศาวดาร ตำนาน และเอกสารต่างๆ อยู่หลายแห่ง ที่ถึงแม้จะมีข้อมูลที่แตกต่างกันอยู่บ้างแต่ก็มีข้อสรุปได้ว่า เมืองไตรตรึงษ์เป็นเมืองโบราณที่มีอยู่จริงและมีมาอย่างน้อยตั้งแต่สมัยทวารวดีต่อเนื่องมาจนถึงในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นในช่วงรัชกาลที่ 3 ก่อนจะถูกทิ้งให้กลายสภาพเป็นเมืองที่เหลือแต่ซากโบราณสถาน และความเจริญรุ่งเรืองในอดีตที่กำลังจะเลือนหายไปจากความทรงจำของผู้คนในยุคปัจจุบัน มรดกทางวัฒนธรรมที่ยังหลงเหลืออยู่และคนส่วนมากมักจะจดจำและรำลึกถึงเมื่อมาเยือนเมืองไตรตรึงษ์ก็คือ วัดเจดีย์เจ็ดยอด วัดวังพระธาตุ ตำนานท้าวแสนปม การขุดค้นพบภาชนะดินเผาเครื่องเคลือบแบบสุโขทัย โบราณวัตถุสมัยทวารวดีทั้งภาชนะดินเผา ลูกปัดแก้วและชิ้นส่วนตะเกียงดินเผา วัฒนธรรมการกินหมาก เป็นต้น ซึ่งบอกได้ถึงเรื่องราวต่างๆ ในอดีตตั้งแต่การดำเนินชีวิต ความเชื่อ พิธีกรรมที่แสดงถึงวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และวัฒนธรรม ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้สามารถที่จะทำให้เมืองไตรตรึงษ์กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี และหากพูดถึงแหล่งท่องเที่ยวแล้วสิ่งที่จะขาดไม่ได้เลยที่มีคู่กับแหล่งท่องเที่ยวนั้นก็คือ สินค้าที่ระลึกที่แสดงถึงเอกลักษณ์ วัฒนธรรมของสถานที่นั้นๆ

จากการจัดทำโครงการส่งเสริมเครือข่ายทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม “การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม” และโครงการความร่วมมือด้านบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลไตรตรึงษ์ในวันที่ 8 สิงหาคม 2557 มีตัวแทนผู้เข้าร่วมกิจกรรมจากหลายๆ ฝ่ายทั้งจากตัวแทนของคนในชุมชนตำบลไตรตรึงษ์ ผู้นำชุมชน และตัวแทนจากภาครัฐในเขตตำบลไตรตรึงษ์ได้ร่วมกันระดมสมอง

และพูดคุยกันในเรื่องของการท่องเที่ยว มรดกทางวัฒนธรรม รวมถึงผลิตภัณฑ์สินค้าของตำบลไตรตรึงษ์ ซึ่งพบว่ายังไม่มีผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของตำบลไตรตรึงษ์ที่ชัดเจน ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าที่ใช้ในการบริโภค มีข้อจำกัดคือ เก็บรักษาไว้ได้ยาก ต้องทำการผลิตใหม่ทุกวัน จึงเป็นการยากที่นักท่องเที่ยวจะนำกลับไปด้วยได้ จากเหตุผลดังกล่าวจึงจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สามารถเก็บรักษาและนำกลับไปใช้ประโยชน์ได้ โดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากมรดกทางวัฒนธรรมที่ยังหลงเหลืออยู่ของตำบลไตรตรึงษ์ทั้งในด้านของศิลปหัตถกรรม วรรณกรรม ปฏิมากรรม จิตรกรรม สถาปัตยกรรมรวมไปถึงอาหาร เป็นต้น ซึ่งจะต้องมีการคิดค้น พัฒนา การผลิต คุณภาพ ระยะเวลาในการผลิต การออกแบบการผลิตและกระบวนการต่างๆ ของการผลิต ที่เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรม และจากการที่นักท่องเที่ยวแต่ละคนมีรสนิยม ค่านิยม ความชอบ ความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์แต่ละประเภทแตกต่างกันส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ที่นักท่องเที่ยวต้องการที่จะซื้อแตกต่างกันไปด้วย การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ได้จากมรดกทางวัฒนธรรมของตำบลไตรตรึงษ์จะทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าและเป็นเอกลักษณ์ของตำบลไตรตรึงษ์

จากปัญหาที่กล่าวมา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากมรดกทางวัฒนธรรมตำบลไตรตรึงษ์ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมของตำบลไตรตรึงษ์ที่ยังมีอยู่และเพื่อเป็นการส่งเสริมนโยบายของรัฐบาลในเรื่องของผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในท้องถิ่นให้สามารถที่จะพึ่งพาตนเองได้ มีรายได้ มีงานทำที่ยั่งยืน ลดปัญหาความยากจน ปัญหาการว่างงาน ปัญหาการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่เมืองใหญ่ โดยส่งเสริมการสร้างอาชีพที่เน้นการผลิต การจัดการทรัพยากรในท้องถิ่นที่มีอยู่มาสร้างสรรค์ ผู้วิจัยจึงเห็นควรที่จะต้องมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากมรดกทางวัฒนธรรมตำบลไตรตรึงษ์เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวของจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อช่วยในการอนุรักษ์และให้คนรุ่นหลังได้ตระหนักและเห็นถึงคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมของตำบลไตรตรึงษ์และยังสามารถที่จะส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชนในท้องถิ่นและส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดกำแพงเพชรได้อีกทางหนึ่งด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในปัจจุบันของตำบลไตรตรึงษ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษามรดกทางวัฒนธรรมของตำบลไตรตรึงษ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์บนฐานมรดกทางวัฒนธรรมตำบลไตรตรึงษ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากมรดกทางวัฒนธรรมตำบลไตรตรึงษ์เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวของจังหวัดกำแพงเพชร ดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2 เพื่อศึกษาผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในปัจจุบันของตำบลไตรตรึงษ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชรและเพื่อการศึกษามรดกทางวัฒนธรรมของตำบลไตรตรึงษ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ผู้ให้ข้อมูล คือ ปราชญ์ท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น และประชาชนที่มีถิ่นฐานในตำบลไตรตรึงษ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร กำหนดขนาดผู้ให้ข้อมูลตามวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 12 คน หรือ จนกว่าข้อมูลจะไม่มีการเปลี่ยนแปลง และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้ เป็นผู้ที่

มีถิ่นฐานตั้งอยู่ในตำบลไตรตรึงษ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในปัจจุบันของตำบลไตรตรึงษ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชรและมรดกทางวัฒนธรรมของตำบลไตรตรึงษ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบบันทึกข้อมูลภาคสนาม
2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึกปราชญ์ท้องถิ่นและประชาชนท้องถิ่น

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ และมรดกทางวัฒนธรรม
2. สร้างแบบบันทึกข้อมูล และกำหนดกรอบประเด็นการสัมภาษณ์เชิงลึก จากข้อมูลในข้อ 1 เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป
3. ส่งกรอบประเด็นการสัมภาษณ์เชิงลึกให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย การท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์จำนวน 5 ท่าน ตรวจและให้ข้อเสนอแนะ
4. ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์เชิงลึกตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้นักวิจัยลงสำรวจพื้นที่ภาคสนาม และสัมภาษณ์ปราชญ์ท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น และประชาชนในตำบลไตรตรึงษ์เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในปัจจุบันและมรดกทางวัฒนธรรมของตำบลไตรตรึงษ์ จังหวัดกำแพงเพชร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพ ทำการตรวจสอบข้อมูลโดยนำข้อมูลมาจัดระเบียบและแบ่งประเภท หลังจากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาแล้วนำมาเขียนเรียบเรียงเพื่อให้ได้คำตอบและข้อสรุปทั้งหมดตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์บนฐานมรดกทางวัฒนธรรมตำบลไตรตรึงษ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเที่ยวในตำบลไตรตรึงษ์ จังหวัดกำแพงเพชร ในปี 2557 จำนวน 4,000 คน (วัดวังพระธาตุ, 2557) กำหนดขนาดผู้ให้ข้อมูลโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อน ± 5% (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินทธิ์, 2544: 43) ได้ขนาดผู้ให้ข้อมูลจำนวน 364 คน
2. ภาคีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของตำบลไตรตรึงษ์ ประกอบด้วย นักวิชาการ ผู้นำท้องถิ่น นักพัฒนาชุมชน และผู้ประกอบการ จำนวน 8 คน โดยกำหนดคุณสมบัติของภาคีที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้ คือ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว หรือ เป็นผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว หรือเป็นผู้นำในตำบลไตรตรึงษ์ อย่างน้อย 1 ปี

3 ผู้ประกอบการที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 30 ราย ซึ่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกในจังหวัดกำแพงเพชร อย่างน้อย 1 ปี

4. นักศึกษาโปรแกรมวิชาวิจิตรศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบผลิตภัณฑ์บนฐานมรดกทางวัฒนธรรมตำบลไตรตรึงษ์ จังหวัดกำแพงเพชร
2. แบบสอบถามนักท่องเที่ยว จำนวน 364 คน และแบบสอบถามผู้ประกอบการ จำนวน 30 คน โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบกำหนดให้เลือกตอบ (check-list)

ตอนที่ 2 ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์บนฐานมรดกทางวัฒนธรรม ตำบลไตรตรึงษ์ จังหวัดกำแพงเพชร เป็นแบบกำหนดให้เลือกตอบ (check-list) และเป็นแบบสอบถามมาตรส่วนประมาณค่า (rating scales) ชนิด 5 ตัวเลือก

ซึ่งแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) ชนิด 5 ตัวเลือก มีค่าการจัดอันดับ ตามเกณฑ์ของประคอง กรรณสูตร (2542: 73) ดังนี้

1 แปลความหมายว่า มีความต้องการ/มีความคิดเห็นน้อยที่สุด
2 แปลความหมายว่า มีความต้องการ/มีความคิดเห็นน้อย
3 แปลความหมายว่า มีความต้องการ/มีความคิดเห็นปานกลาง
4 แปลความหมายว่า มีความต้องการ/มีความคิดเห็นมาก
5 แปลความหมายว่า มีความต้องการ/มีความคิดมากที่สุด

3. การสนทนากลุ่ม (Focus Groups) ภาคีที่เกี่ยวข้อง จำนวน 8 คน จำนวน 1 ครั้ง การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ และมรดกทางวัฒนธรรม
2. สร้างแบบสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยวและความคิดเห็นของผู้ประกอบการ จากข้อมูลในวัตถุประสงค์ข้อ 1 และ 2 และจัดทำกรอบประเด็นการสนทนากลุ่ม
3. ส่งแบบสอบถามและกรอบประเด็นการสนทนากลุ่มให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย การท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ จำนวน 5 ท่าน ตรวจและให้ข้อเสนอแนะ
4. ปรับปรุงแบบสอบถามจากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป
5. จัดทำแบบสังเคราะห์ข้อมูลสำหรับการสนทนากลุ่ม
6. นำเครื่องมือทั้งหมดไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ออกแบบผลิตภัณฑ์บนฐานมรดกทางวัฒธรรมของตำบลไตรตรึงษ์ โดยนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิจิตรศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 5 คน ซึ่งนักศึกษาออกแบบจากข้อมูลที่ได้จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

ขั้นตอนที่ 2 สำรวจความต้องการของนักท่องเที่ยวและความคิดเห็นของผู้ประกอบการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์บนฐานมรดกทางวัฒนธรรมของตำบลไตรตรึงษ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ขั้นตอนที่ 3 จัดประชุมกลุ่มย่อยภาคีที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์บนฐานมรดกทางวัฒนธรรมของตำบลไตรตรึงษ์ที่ได้จากการสำรวจความต้องการของนักท่องเที่ยว ความคิดเห็นของผู้ประกอบการ และการออกแบบผลิตภัณฑ์ของนักศึกษาวิจิตรศิลป์ จำนวน 1 ครั้ง เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นบนฐานมรดกทางวัฒนธรรมของตำบลไตรตรึงษ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ในรูปของค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (percent) ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviations) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของคะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้ (ประคอง กรรณสูต, 2542)

เกณฑ์การแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยวัดระดับความพึงพอใจ

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 แปลความว่า ระดับความต้องการ/ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 แปลความว่า ระดับความต้องการ/ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 แปลความว่า ระดับความต้องการ/ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 แปลความว่า ระดับความต้องการ/ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 แปลความว่า ระดับความต้องการ/ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในปัจจุบันของตำบลไตรตรึงษ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในตำบลไตรตรึงษ์ มี 2 ประเภท ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ที่นำไปใช้สอยและตกแต่งบ้าน ได้แก่ ไม้กวาดดอกหญ้า ตระกร้าสานจากเส้นพลาสติก และพวงกุญแจรูปฆ้อง และผลิตภัณฑ์ที่นำไปบริโภค ได้แก่ หมูสวรรค์ หมูฝอย กระยาสารท ปลาส้มน้ำพริกมะพร้าว น้ำพริกกำแพงพัง แกงบอน แกงหยวก แกงขี้เหล็ก คั่วขนุน แกงบวน แกงหน่อไม้สด ขนมข้าวต้มมัด ขนมเทียน ขนมเบื้องไทย ขนมเปียกปูนและเครื่องดื่มน้ำว่านหางจระเข้

2. ผลการศึกษามรดกทางวัฒนธรรมของตำบลไตรตรึงษ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ตำบลไตรตรึงษ์ มีมรดกทางวัฒนธรรมแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ โดยมีรายละเอียดดังนี้ มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ ได้แก่ โบราณสถาน เช่น เจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์หรือเจดีย์ ทรงดอกบัว ศิลปะสุโขทัย วัดวังพระธาตุ พระประธานประดิษฐานบนวิหาร ศาลาท้าวแสนปม และรูปปั้นท้าวแสนปม เจดีย์เจ็ดยอด และโบสถ์วัดท้ายเกาะ โบราณวัตถุ เช่น หลวงพ่อเพชร และเครื่องประดับ อาหารท้องถิ่น เช่น น้ำพริกมะพร้าว น้ำพริกกำแพงพัง แกงบอน แกงหยวก แกงขี้เหล็ก คั่วขนุน แกงบวน แกงหน่อไม้สด และการแสดงพื้นบ้าน เช่น ระบำ ก.ไก่ และการรำคล้องช้าง ส่วนมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ได้แก่ เทศกาลประเพณี เช่น ลอยกระทง ทอดผ้าป่าแถว สงกรานต์ งานบุญสลากภัต งานบุญเดือนสาม (ทำขวัญข้าว) แห่เทียนเข้าพรรษา งานบุญออกพรรษา และงานเทศน์มหาชาติ

3. ผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์บนฐานมรดกทางวัฒนธรรมตำบลไตรตรึงษ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร พบดังนี้

3.1 ผลการศึกษาการออกแบบผลิตภัณฑ์บนฐานมรดกทางวัฒนธรรมของตำบลไตรตรึงษ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ได้แบบผลิตภัณฑ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ เทศกาลงานประเพณี การแสดงพื้นบ้านและวิถีชีวิตชาวไตรตรึงษ์ โดยที่แบบผลิตภัณฑ์จากโบราณสถาน คือ เจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์และเจดีย์เจ็ดยอด มี 5 แบบได้แก่ สมุดบันทึกแบบพกพา ที่ทับกระดาษ ที่เสียบปากกา เครื่องตั้งบูชา และภาพโปสการ์ด แบบผลิตภัณฑ์จากโบราณวัตถุ คือ หลวงพ่อเพชร รูปปั้นท้าวแสนปม และฆ้องท้าว แสนปม มี 5 แบบ ได้แก่ ล็อกเก็ตติดเสื้อ เหรียญบูชา เหรียญคล้องคอ รูปปั้นบูชา และภาพโปสการ์ด เทศกาลงานประเพณี คือ ลอยกระทง และผ้าป่าแถว มี 5 แบบ ได้แก่ เสื้อสกรีนรูปประเพณีลอยกระทง/ผ้าป่าแถว ผ้าปักลายประเพณีลอยกระทง/ผ้าป่าแถว ถุงผ้าปักลายประเพณีลอยกระทง/ผ้าป่าแถว ภาพโปสการ์ด และภาพต่อจิกซอ แบบผลิตภัณฑ์จากการแสดงพื้นบ้าน การละเล่นระบำ ก.ไก่ และการละเล่นรำคล้องช้าง มี 5 แบบ ได้แก่ เสื้อสกรีนรูปการละเล่นระบำ ก.ไก่/รำคล้องช้าง ผ้าปักลายการละเล่นระบำ ก.ไก่/รำคล้องช้าง ถุงผ้าปักลายการละเล่นระบำ ก.ไก่/รำคล้องช้าง ภาพโปสการ์ด และภาพต่อจิกซอ และแบบผลิตภัณฑ์จากวิถีชีวิตของชาวไตรตรึงษ์ มี 4 แบบ ได้แก่ เสื้อสกรีนรูปวิถีชีวิตของชาวไตรตรึงษ์ ผ้าปักลายวิถีชีวิตของชาวไตรตรึงษ์ ภาพโปสการ์ด และถุงผ้าปักลายวิถีชีวิตของชาวไตรตรึงษ์

ภาพที่ 1 การออกแบบเสื้อจากมรดกทางวัฒนธรรมตำบลไตรตรึงษ์

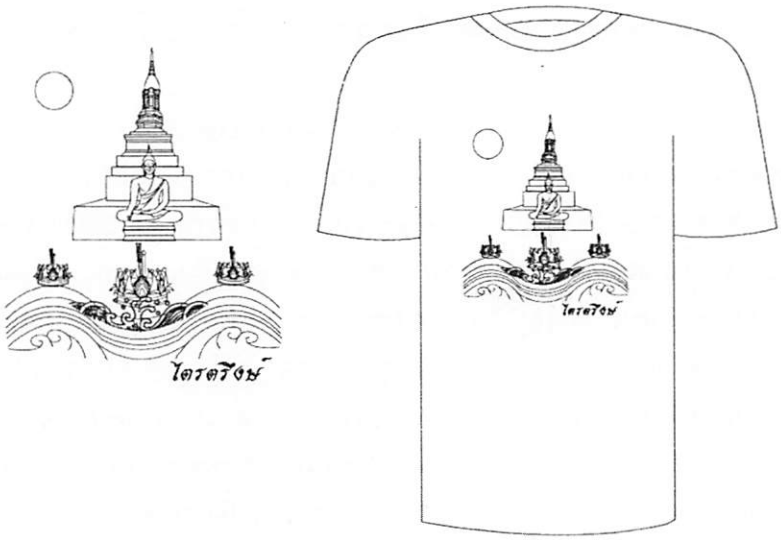

ภาพที่ 2 การออกแบบเสื้อจากมรดกทางวัฒนธรรมตำบลไตรตรึงษ์

3.2 ผลการสำรวจความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์บนฐานมรดกทางวัฒนธรรมของตำบลไตรตรึงษ์ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการผลิตภัณฑ์ฯ เรียงอันดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ อันดับที่ 1 ผลิตภัณฑ์จากหลวงพ่อเพชร อันดับที่ 2 ผลิตภัณฑ์จากเจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ อันดับที่ 3 ผลิตภัณฑ์รูปปั้นท้าวแสนปม อันดับที่ 4 ผลิตภัณฑ์จากเจดีย์วัดเจ็ดยอด อันดับที่ 5 ผลิตภัณฑ์จากฆ้องท้าวแสนปม อันดับที่ 6 ผลิตภัณฑ์จากวิถีชีวิตของชาวไตรตรึงษ์ อันดับที่ 7 ผลิตภัณฑ์จากประเพณีทอดผ้าป่าแถว อันดับที่ 8 ผลิตภัณฑ์จากประเพณีลอยกระทง อันดับที่ 9 ผลิตภัณฑ์จากการละเล่นระบำ ก.ไก่ และอันดับที่ 10 ผลิตภัณฑ์จากการละเล่นระบำคล้องช้าง หากพิจารณาแยกตามรายผลิตภัณฑ์ พบว่า **ผลิตภัณฑ์จากเจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์/เจดีย์เจ็ดยอด** โดยภาพรวมนักท่องเที่ยวมีความต้องการฯ อยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.15) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เครื่องตั้งบูชา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\overline{X}$ = 3.83) รองลงมา คือ สมุดบันทึกแบบพกพา ($\overline{X}$ = 3.53) และภาพโปสการ์ด ($\overline{X}$ = 2.90) ตามลำดับ **ผลิตภัณฑ์จากหลวงพ่อเพชร/รูปปั้นท้าวแสน/ฆ้องท้าวแสนปม** พบว่า โดยภาพรวมนักท่องเที่ยวมีความต้องการฯ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เหรียญคล้องคอ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\overline{X}$ = 4.17) รองลงมา คือ เหรียญบูชา ($\overline{X}$ = 4.16) และล็อกเก็ตติดเสื้อ ($\overline{X}$ = 3.84) ตามลำดับ **ผลิตภัณฑ์จากประเพณีลอยกระทง/ประเพณีผ้าป่าแถว** พบว่า โดยภาพรวมนักท่องเที่ยวมีความต้องการฯ อยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เสื้อสกรีนรูปประเพณีลอยกระทง/ผ้าป่าแถว มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\overline{X}$ = 3.95) รองลงมา คือ ถุงผ้าปักลายประเพณีลอยกระทง/ผ้าป่าแถว ($\overline{X}$ = 3.51) และผ้าปักลายประเพณีลอยกระทง/ผ้าป่าแถว ($\overline{X}$ = 3.47) ตามลำดับ **ผลิตภัณฑ์จากการละเล่นระบำ ก.ไก่/การละเล่นรำคล้องช้าง** พบว่า โดยภาพรวมนักท่องเที่ยวมีความต้องการฯ อยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.33) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เสื้อสกรีนรูปการละเล่นระบำ ก.ไก่/รำคล้องช้าง มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\overline{X}$ = 3.92) รองลงมา คือ ถุงผ้าปักลายการละเล่นระบำ ก.ไก่/รำคล้องช้าง ($\overline{X}$ = 3.47) และผ้าปักลายการละเล่นระบำ ก.ไก่/รำคล้องช้าง ($\overline{X}$ = 3.39) ตามลำดับ และ**ผลิตภัณฑ์จากวิถีชีวิตของชาวไตรตรึงษ์** พบว่า โดยภาพรวมนักท่องเที่ยวมีความต้องการฯ อยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เสื้อสกรีนรูปวิถีชีวิตชาวไตรตรึงษ์ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\overline{X}$ = 3.99) รองลงมา คือ ถุงผ้าปักลายวิถีชีวิตชาวไตรตรึงษ์ ($\overline{X}$ = 3.70) และผ้าปักลายวิถีชีวิตชาวไตรตรึงษ์ ($\overline{X}$ = 3.30) ตามลำดับ

3.3 ผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อผลิตภัณฑ์บนฐานมรดกทางวัฒนธรรมของตำบลไตรตรึงษ์ พบว่า ผู้ประกอบการฯ มีความต้องการผลิตภัณฑ์ฯ เรียงอันดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ อันดับที่ 1 ผลิตภัณฑ์จากหลวงพ่อเพชรและรูปปั้นท้าวแสนปม อันดับที่ 2 ผลิตภัณฑ์จากเจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ อันดับที่ 3 ผลิตภัณฑ์จากเจดีย์วัดเจ็ดยอด อันดับที่ 4 ผลิตภัณฑ์จากฆ้องท้าวแสนปม อันดับที่ 5 ผลิตภัณฑ์จากประเพณีลอยกระทง อันดับที่ 6 ผลิตภัณฑ์จากวิถีชีวิตของชาวไตรตรึงษ์ อันดับที่ 7 ผลิตภัณฑ์จากประเพณีทอดผ้าป่าแถว อันดับที่ 8 ผลิตภัณฑ์จากการละเล่นระบำคล้องช้าง และอันดับที่ 9 ผลิตภัณฑ์จากการละเล่นระบำ ก.ไก่ (ตัวเลขแสดงในตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละความต้องการและความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อผลิตภัณฑ์ บนฐานมรดกทางวัฒนธรรมของตำบลไตรตรึงษ์ จังหวัดกำแพงเพชร

ผลิตภัณฑ์	ความต้องการ		รวม	อันดับ
	ต้องการ	ไม่ต้องการ		
เจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์	17 (56.70)	13 (43.30)	30 (100.00)	2
เจดีย์วัดเจ็ดยอด	15 (50.00)	15 (50.00)	30 (100.00)	3
หลวงพ่อเพชร	19 (63.30)	11 (36.70)	30 (100.00)	1
รูปปั้นท้าวแสนปม	19 (63.30)	11 (36.70)	30 (100.00)	1
ฆ้องท้าวแสนปม	11 (36.70)	19 (63.30)	30 (100.00)	4
การละเล่นระบำ ก.ไก่	1 (3.30)	29 (96.70)	30 (100.00)	9
การละเล่นระบำคล้องช้าง	2 (6.70)	28 (99.30)	30 (100.00)	8
ประเพณีลอยกระทง	10 (33.30)	20 (66.70)	30 (100.00)	5
ประเพณีทอดผ้าป่าแถว	5 (16.70)	25 (83.30)	30 (100.00)	7
วิถีชีวิตของชาวไตรตรึงษ์	6 (20.00)	24 (80.00)	30 (100.00)	6

และเมื่อพิจารณาเป็นรายผลิตภัณฑ์ พบว่า **ผลิตภัณฑ์จากเจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์/เจดีย์เจ็ดยอด** พบว่า โดยภาพรวมผู้ประกอบการฯ มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.70) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เครื่องตั้งบูชาและภาพโปสการ์ด มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\overline{X}$ = 4.00) รองลงมา คือ สมุดบันทึกแบบพกพา และที่เสียบปากกา ($\overline{X}$ = 3.66) ตามลำดับ **ผลิตภัณฑ์จากหลวงพ่อเพชร/รูปปั้นท้าวแสน/ฆ้องท้าวแสนปม**

พบว่า โดยภาพรวมผู้ประกอบการฯ มีความต้องการ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.77) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

ภาพโปสการ์ด มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\overline{X}$ = 3.96) รองลงมา คือ เหรียญบูชา ($\overline{X}$ = 3.93) และเหรียญคล้องคอและรูปปั้นบูชา ($\overline{X}$ = 3.70) ตามลำดับ **ผลิตภัณฑ์จากประเพณีลอยกระทง/ประเพณีผ้าป่าแถว** พบว่า โดยภาพรวมผู้ประกอบการฯ มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ถุงผ้าปักลายประเพณีลอยกระทง/ผ้าป่าแถว มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\overline{X}$ = 4.13) รองลงมา คือ เสื้อสกรีนรูปประเพณีลอยกระทง/ผ้าป่าแถว ($\overline{X}$ = 4.03) และผ้าปักลายประเพณีลอยกระทง/ผ้าป่าแถว ($\overline{X}$ = 3.50) ตามลำดับ

ผลิตภัณฑ์จากการละเล่นระบำ ก.ไก่/การละเล่นรำคล้องช้าง พบว่า โดยภาพรวมผู้ประกอบการฯ มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ถุงผ้าปักลายการละเล่นระบำ ก.ไก่/รำคล้องช้าง มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\overline{X}$ = 4.06) รองลงมา คือ เสื้อสกรีนรูปการละเล่นระบำ ก.ไก่/รำคล้องช้าง ($\overline{X}$ = 3.83) และผ้าปักและภาพจิกซอลายการละเล่นระบำ ก.ไก่/รำคล้องช้าง ($\overline{X}$ = 3.26) ตามลำดับ และ**ผลิตภัณฑ์จากวิถีชีวิตของชาวไตรตรึงษ์** พบว่า โดยภาพรวมผู้ประกอบการฯ มีความต้องการอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เสื้อสกรีนรูปวิถีชีวิตชาวไตรตรึงษ์ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\overline{X}$ = 3.86) รองลงมา คือ ถุงผ้าปักลายวิถีชีวิตชาวไตรตรึงษ์ ($\overline{X}$ =3.70) และผ้าปักลายวิถีชีวิตชาวไตรตรึงษ์ ($\overline{X}$ = 3.46) ตามลำดับ

3.4 ผลการจัดสนทนากลุ่มภาคีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของตำบลไตรตรึงษ์เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์บนฐานมรดกทางวัฒนธรรมตำบลไตรตรึงษ์ พบว่า ภาคีที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า ผลิตภัณฑ์ที่ควรนำมาผลิตเป็นสินค้าของที่ระลึกของตำบลไตรตรึงษ์ ได้แก่ **เสื้อสกรีน ภาพโปสการ์ด** และ**ผ้าปักลาย** ส่วนผลิตภัณฑ์บนฐานมรดกอื่นๆ ที่ทำการผลิตซับซ้อนยุ่งยาก ควรนำไปผลิตในอนาคตเมื่อ ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นมามีการจำหน่ายได้

สรุป

ผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในปัจจุบันของตำบลไตรตรึงษ์ อำเภอเมือง จังหวัดมี 2 ประเภท ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ที่นำไปใช้สอยและตกแต่งบ้าน และผลิตภัณฑ์ที่นำไปบริโภค มรดกทางวัฒนธรรมของตำบลไตรตรึงษ์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ส่วนการพัฒนาผลิตภัณฑ์บนฐานมรดกทางวัฒนธรรมตำบลไตรตรึงษ์ พบว่า การออกแบบผลิตภัณฑ์บนฐานมรดกทางวัฒนธรรมของตำบลไตรตรึงษ์จากโบราณสถาน โบราณวัตถุ มี 5 แบบ ได้แก่ ล็อกเก็ตติดเสื้อ เหรียญบูชา เหรียญคล้องคอ รูปปั้นบูชา และภาพโปสการ์ด ส่วนการออกแบบผลิตภัณฑ์จากเทศกาลงานประเพณีการแสดงพื้นบ้านและวิถีชีวิตชาวไตรตรึงษ์ มี 5 แบบ ได้แก่ สมุดบันทึกแบบพกพา ที่ทับกระดาษ ที่เสียบปากกา เครื่องตั้งบูชา ภาพโปสการ์ด และภาพต่อจิกซอ เมื่อทำการสำรวจความต้องการและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการต่อผลิตภัณฑ์บนฐานมรดกทางวัฒนธรรมของตำบลไตรตรึงษ์ พบว่า นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการฯ มีความต้องการผลิตภัณฑ์ฯ ใน 3 อันดับแรกที่ไม่แตกต่างกัน โดยผลิตภัณฑ์ที่ควรผลิตเป็นสินค้าของที่ระลึกของตำบลไตรตรึงษ์ ได้แก่ **เสื้อสกรีน ภาพโปสการ์ด** และ**ผ้าปักลาย**

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากมรดกทางวัฒนธรรมตำบลไตรตรึงษ์เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวของจังหวัดกำแพงเพชร มีผลการวิจัยที่สำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการศึกษามรดกทางวัฒนธรรมของตำบลไตรตรึงษ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ตำบลไตรตรึงษ์ มีมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ UNESCO (อ้างถึงใน วิวรณ์ สีหนาท, 2546: 8) ที่ได้แบ่งการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมออกเป็น 2 ประเภท คือ มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ เช่น โบราณวัตถุ โบราณสถาน และมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ หมายถึง ความรู้ ขนบธรรมเนียมประเพณีหรือแนวปฏิบัติทุกรูปแบบ และสอดคล้องกับแนวคิดของ อาภรณ์ ชีวะเกรียงไกร (2552) ที่นำเสนอว่า การขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ (knowledge) การสร้างสรรค์เพื่อใช้สอย (creativity) และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual property) เชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรมใน 4 กลุ่ม คือ มรดกทางวัฒนธรรม (Heritage of Cultural Heritage) ศิลปะ (Arts) สื่อ (Media) และงานสร้างสรรค์เพื่อใช้สอย (Functional Creation) โดยการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่ระลึกจากอัตลักษณ์การแต่งกายเป็นการสร้างสรรค์จากกลุ่มมรดกทางวัฒนธรรมด้วยการนำความรู้ด้านการออกแบบมาเป็นศาสตร์ในการขับเคลื่อนภูมิปัญญาให้เกิดเป็นรูปแบบผลิตภัณฑ์ต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ในการใช้งานนั้นๆ

2. ผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์บนฐานมรดกทางวัฒนธรรมตำบลไตรตรึงษ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการฯ และภาคีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ผลิตภัณฑ์บนฐานมรดกทางวัฒนธรรมของตำบลไตรตรึงษ์ที่ควรผลิตมาจำหน่ายเพื่อเป็นสินค้าที่ระลึก ได้แก่ เสื้อสกรีน ถุงผ้า และผ้าปักลายประเพณีลอยกระทง/ผ้าป่าแถว การละเล่นระบำ ก.ไก่/รำคล้องช้าง และวิถีชีวิตชาวไตรตรึงษ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผลิตภัณฑ์สะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของตำบลไตรตรึงษ์ ที่ทำให้นักท่องเที่ยวระลึกได้เสมอว่าได้เดินทางมาท่องเที่ยวตำบลไตรตรึงษ์ เมื่อเห็นผลิตภัณฑ์ดังกล่าว อนึ่งนอกจากนี้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวเป็นผลิตภัณฑ์ที่นักท่องเที่ยวนิยมซื้อกลับไปฝากญาติ เพื่อน หรือซื้อกลับไปย้ำเตือนความทรงจำในการเดินทางมาเที่ยวตำบลไตรตรึงษ์ สอดคล้องกับการศึกษาของ ใจภักดิ์ บุรพเจตนา (2560) ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอประเภทของที่ระลึกของชุมชนบ้านหาดเสี้ยว จังหวัดสุโขทัย ผลการศึกษาพบว่า ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกประเภทเครื่องใช้ เครื่องประดับตกแต่ง ได้แก่ หมอนอิงรูปทรงสามเหลี่ยมและสี่เหลี่ยม กระเป๋ารูปทรงสามเหลี่ยมและห้าเหลี่ยม และกล่องผ้าอเนกประสงค์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานจังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกำแพงเพชร องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร และองค์การบริหารส่วนตำบลไตรตรึงษ์ เป็นต้น ควรนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ในพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกของตำบลไตรตรึงษ์ และใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการท่องเที่ยวของจังหวัดกำแพงเพชรให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

2. ประชาชนท้องถิ่นในตำบลไตรตรึงษ์ ควรมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการผลิตสินค้าที่ระลึกของตำบลไตรตรึงษ์ จำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในตำบลไตรตรึงษ์ และจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งจะเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับประชาชนเพิ่มมากขึ้น ส่งผลดีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งผลดีต่อเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดและประเทศต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ใจภักดิ์ บุรพเจตนา. (2560). *การพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอประเภทของที่ระลึกของชุมชนบ้านหาดเสี้ยว จังหวัดสุโขทัย.* วารสารวิชาการศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาวทยาล วิจัยนเรศวร ปีที่ 7 (ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2559), 146-159.

ประคอง กรรณสูต. (2542). *สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร. (2544). *วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดกำแพงเพชร.* กำแพงเพชร: อัดสำเนา.

วัดวังพระธาตุ. (2557). *สถิตินักท่องเที่ยว.* กำแพงเพชร. อัดสำเนา

วิวรณ์ สีหนาท. (2546). *การศึกษาแนวทางการพัฒนาอาคารเพื่อการอนุรักษ์ชุมชนในพื้นที่ลุ่มคลอง กรณีศึกษาคลองอ้อมนนท์และคลองบางกอกน้อย จังหวัดนนทบุรี.* กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2544). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์.* กรุงเทพฯ: เฟื่องฟ้า พริ้นติ้ง.

อาภรณ์ ชีวะเกรียงไกร. (2552). *เศรษฐกิจสร้างสรรค์.* 20 มิถุนายน 2552, http://www.nidambe11.net